

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 9Sk/5/2021
Identifikačné číslo spisu: 3019200508
Dátum vydania rozhodnutia: 25. mája 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:3019200508.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej (sudca spravodajca) a členov senátu JUDr. Jany Martinčekovej a Mgr. Michala Novotného, v právnej veci žalobcu: S. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom D.O., B.. X. K. XX/XX, právne zastúpený: Advokátskou kanceláriou JUDr. Danica Birošová, s.r.o., so sídlom Trenčín, Piaristická 46, IČO: 36 837 857, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, generálny riaditeľ, Bratislava, ul. 29. augusta 8 a 10, IČO: 30 807 484, o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. XXX XXX XXXX X zo dňa 11. októbra 2019, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, č.k. 14Sa/48/2019-58 zo dňa 25. januára 2021, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 14Sa/48/2019-58 zo dňa 25. januára 2021 z a m i e t a.

Účastníkom právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

O d ô v o d n e n i e

I.

Konanie pred krajským súdom

1. Krajský súd v Trenčíne napadnutým rozsudkom č.k.14Sa/48/2019-58 zo dňa 25. januára 2021 podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 11.10.2019, ktorým podľa § 218 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zák. č. 461/2003 Z. z.“) odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietol a potvrdil napadnuté rozhodnutia žalovanej, ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 29. mája 2019, č. XXX XXX XXXX X - I. zo dňa 4. júna 2019, č. XXX XXX XXXX X - II. zo dňa 4. júna 2019, č. XXX XXX XXXX X - III. zo dňa 4. júna 2019, č. XXX XXX XXXX X - IV. zo dňa 4. júna 2019. Prvostupňovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 29. mája 2019 bolo rozhodnuté o zvýšení starobného dôchodku žalobcu na sumu 634,40 eur mesačne od 02.09.2012 podľa § 65, § 274,

§ 112, § 82 zák. č. 461/2003 Z. z., na sumu 645,60 eur mesačne od 01.01.2013 podľa § 82, § 293ce zák. č. 461/2003 Z. z. a § 1 opatrenia MPSVR SR č. 329/2012 Z. z., na sumu 654,40 eur mesačne od 01.01.2014 podľa § 82 zák. č. 461/2003 Z. z. a § 1 opatrenia MPSVR SR č. 329/2012 Z. z. Prvostupňovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X - I. zo dňa 4. júna 2019 bolo rozhodnuté o zvýšení starobného dôchodku od 01.01.2015 na sumu 667,10 eur mesačne podľa § 293di ods. 1 a § 82 zák. č. 461/2003 Z. z. Prvostupňovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X - II. zo dňa 4. júna 2019 bolo rozhodnuté o zvýšení starobného dôchodku od 01.01.2016 na sumu 672,20 eur mesačne podľa § 66 ods. 3 a § 82 zák. č. 461/2003 Z. z. Prvostupňovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X - III. zo dňa 4. júna 2019 bolo rozhodnuté o zvýšení starobného dôchodku od 01.01.2017 na sumu 683,30 eur mesačne podľa § 66 ods. 3, § 82, § 293dq, § 293dr zák. č. 461/2003 Z. z. Prvostupňovým rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X - IV. zo dňa 4. júna 2019 bolo rozhodnuté o zvýšení starobného dôchodku od 01.01.2018 na sumu 695 eur mesačne podľa § 66 ods. 3, § 82, § 293dx zák. č. 461/2003 Z. z. a od 01.01.2019 na sumu 713,10 eur mesačne podľa § 82, § 293dx zák. č. 461/2003 Z. z. O trovách konania rozhodol krajský súd poukazom na ust. § 168 S.s.p. tak, že úspešnému žalovanému náhradu trov konania nepriznal a ani ich náhradu nežiadal.

2. Krajský súd z predloženého administratívneho spisu zistil, že dňa 14.12.1993 podal žalobca žiadosť o čiastočný invalidný dôchodok. Žalobcovi bol dňom 24.08.1993 priznaný čiastočný invalidný dôchodok. Dňa 21.05.1998 podal žalobca žiadosť o čiastočný invalidný úrazový dôchodok. Sociálna poisťovňa rozhodla, že je žalobca naďalej čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 2 písm. b) zák. č. 100/1988 Zb. ale nie v súvislosti s úrazom. Dňa 02.08.2001 podal žalobca opätovne žiadosť o čiastočný invalidný úrazový dôchodok. Sociálna poisťovňa rozhodla, že je žalobca naďalej čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 2 písm. b) zák. č. 100/1988 Zb., ale v súvislosti s pracovným úrazom zo dňa 19.02.1992.

3. Dňa 24.06.2015 žalobca podal žiadosť o starobný dôchodok, pričom žiadal jeho priznania počnúc dňom 02.09.2012. Žiadosť bola zamietnutá rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 04.08.2015. Žalobca podal voči tomuto rozhodnutiu odvolanie a následne Krajský súd v Trenčíne rozsudkom sp. zn. 12Sd/177/2015 zo dňa 31.03.2016 potvrdil rozhodnutie správneho orgánu č. XXX XXX XXXX X zo dňa 04.08.2015. Na základe odvolania žalobcu voči vyššie uvedenému rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, Najvyšší súd Slovenskej republiky vydal rozsudok sp. zn. 9So/196/2016 zo dňa 26.09.2018, ktorým zmenil vyššie uvedený rozsudok Krajského súdu v Trenčíne tak, že rozhodnutie žalovaného zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Najvyšší súd uviedol, že konajúci správny orgán má v ďalšom konaní posúdiť nárok žalobcu na starobný dôchodok od dovŕšenia 55. roku veku z hľadiska § 21, § 14 ods. 2 a 5 zák. č. 100/1988 Zb. a § 5 a § 7 nariadenia vlády č. 117/1988 Zb. a nové rozhodnutie riadne odôvodniť. Ďalej sa mal vysporiadať aj s otázkou nároku na priznanie dôchodku od 02.09.2012.

4. Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 29. mája 2019 sa započítala žalobcovi náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti patriacej za pracovný úraz v období kalendárnych rokov 1993-1996. Pretože žalobca získal zároveň najmenej 25 rokov obdobia dôchodkového poistenia, splnil podmienky nároku na starobný dôchodok. Suma starobného dôchodku bola určená ako súčin priemerného mzdového bodu, obdobia dôchodkového poistenia a aktuálnej dôchodkovej hodnoty. Priemerný mzdový bod 1,60747 x 38,9727 rokov obdobia dôchodkového poistenia x aktuálna dôchodková hodnota 9,8182 = 614,10 eur. Podľa § 82 zák. č. 461/2003 Z. z. bol starobný dôchodok zvýšený na sumu 634,40 eur od 02.09.2012. Následne podľa § 82 a § 293ce zák. č. 461/2003 Z. z. bol zvýšený na 645,60 eur od 01.01.2013, a podľa § 82 zák. č. 461/2003 Z. z. bol zvýšený na 654,40 eur od 01.01.2014. Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X - I. zo dňa 4. júna 2019 bolo rozhodnuté o zvýšení starobného dôchodku od 01.01.2015 na sumu 667,10 eur mesačne podľa § 293di ods. 1 a § 82 zák. č. 461/2003 Z. z. Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X - II. zo dňa 4. júna 2019 bolo rozhodnuté o zvýšení starobného dôchodku od 01.01.2016 na sumu 672,20 eur mesačne podľa § 66 ods. 3 a § 82 zák. č. 461/2003 Z. z. Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X - III. zo dňa 4. júna 2019 bolo rozhodnuté o zvýšení starobného dôchodku od 01.01.2017 na sumu 683,30 eur mesačne podľa § 66 ods. 3, § 82, § 293dq, § 293dr zák. č. 461/2003 Z. z. Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X - IV. zo dňa 4. júna 2019 bolo rozhodnuté o zvýšení starobného dôchodku od 01.01.2018 na

sumu 695 eur mesačne podľa § 66 ods. 3, § 82, § 293dx zák. č. 461/2003 Z. z. a od 01.01.2019 na sumu 713,10 eur mesačne podľa § 82, § 293dx zák. č. 461/2003 Z. z. Následne sa žalobca voči týmto rozhodnutiam odvolal a rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 11. októbra 2019, bolo jeho odvolanie zamietnuté a boli potvrdené rozhodnutia žalovaného ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 29. mája 2019, č. XXX XXX XXXX X - I. zo dňa 4. júna 2019, č. XXX XXX XXXX X - II. zo dňa 4. júna 2019, č. XXX XXX XXXX X - III. zo dňa 4. júna 2019, č. XXX XXX XXXX X - IV. zo dňa 4. júna 2019.

5. Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 11. októbra 2019 bolo zamietnuté odvolanie žalobcu a potvrdené vyššie uvedené rozhodnutia žalovanej. Generálny riaditeľ žalovanej v rozhodnutí uviedol, že žalobca nepredložil žiadne dôkazy preukazujúce ďalšie obdobie dôchodkového poistenia, resp. doklad o inej sume vymeriavacích základov, ktorými by spochybnil správnosť posúdenia jeho nároku na starobný dôchodok alebo dôvod na vykonanie zmeny výpočtu sumy starobného dôchodku.

6. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách zákona č. 461/2003 Z. z. citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 79a, postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku, upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach, za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa prvej hlavy tretej časti S.s.p. a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

7. Krajský súd úvodom zdôraznil, že žalobca v podanej správnej žalobe namietal de facto nesprávnosť výpočtu jeho invalidného dôchodku, pri ktorom nebol správne určený priemerný osobný mzdový bod. Uvedené malo mať podľa jeho názoru za následok aj vecnú nesprávnosť žalobou napadnutého rozhodnutia vydaného vo veci jeho starobného dôchodku, nakoľko pri jeho výpočte bol použitý práve nesprávne určený mzdový bod z konania o jeho invalidnom dôchodku. Žiadal preto, aby bol tento mzdový bod určený znova, správne, v súlade so zákonom. V tejto súvislosti krajský súd uviedol, že priznanie a výška invalidného dôchodku bola predmetom iného, samostatného administratívneho konania, ktoré bolo zavŕšené vydaním právoplatného rozhodnutia a pokiaľ žalobca nesúhlasil s tým, ako bol v tomto konaní mzdový bod určený a použitý, mal možnosť uvedenú námietku uplatniť v tomto konaní a správne orgány, prípadne správny súd, by sa uvedenou otázkou následne zaoberal. Inak povedané, ak nebol správne určený osobný mzdový bod a v nadväznosti naň aj výška invalidného dôchodku, mal žalobca rozhodnutie, ktoré bolo v tejto veci vydané napadnúť opravným prostriedkom. Pokiaľ s rozhodnutím z akéhokoľvek dôvodu nesúhlasil, považoval ho za vecne nesprávne, nezákonné mal využiť opravný prostriedok. Práve podanie opravného prostriedku slúži k oprave vadných rozhodnutí. Ak však účastník nepodá riadny opravný prostriedok, potom rozhodnutie nadobúda právoplatnosť a nemalo by byť do neho zo strany správnych orgánov viac zasahované. Rozhodnutia správnych orgánov vo veci jeho invalidného dôchodku sú v súčasnosti právoplatné.

8. Krajský súd poukázal na to, že právoplatnosť je štádium právnej sily rozhodnutia, ktoré vyjadruje jeho trvalosť (nezrušiteľnosť a nezmeniteľnosť). Dňom právoplatnosti nastávajú právne účinky rozhodnutia a toto potom upravuje konečným a záväzným spôsobom právne pomery účastníka konania. Právoplatnosť rozhodnutia bráni tomu, aby sa v tej istej veci znovu konalo a rozhodovalo (tzv. prekážka veci právoplatne rozhodnutej) tzv. rei iudicatae alebo aj rei administratae. Správny poriadok výslovne upravuje iba formálnu právoplatnosť. Existuje však aj materiálna právoplatnosť, ktorá sa vzťahuje na obsah rozhodnutia a znamená jeho nezrušiteľnosť a nezmeniteľnosť. Právoplatnosť, ako vlastnosť rozhodnutia, teda vo svojej podstate znamená, že obsah rozhodnutia je právne záväzný pre adresátov rozhodnutia ako aj pre správny orgán. Adresát rozhodnutia bude oprávnený (prípadne povinný) konať tak, ako je vymedzené vo výroku rozhodnutia. Všetky ostatné subjekty sú povinné túto skutočnosť rešpektovať.

9. Uviedol, že pokiaľ bol v právoplatne skončenom konaní určený a použitý osobný mzdový bod v určitej výške a iný predpis potom odkazuje na jeho použitie pri výpočte inej dôchodkovej dávky, tak nie je možné tento mzdový bod "prepočítavať", resp. nanovo určovať. Otázka výšky tohto bodu bola totiž už určená v právoplatne skončenom administratívnom konaní a následne z nej správny orgán v konaní o starobný dôchodok za zákonom stanovených podmienok vychádza, bez toho, aby mal

možnosť ju meniť. V právnom štáte, pri zachovaní právnej istoty, nie je možné nanovo riešiť niečo, čo už bolo de facto v inom administratívnom konaní právoplatne vyriešené. Nie je teda možné za situácie, keď zákon počíta s tým, že sa pri stanovení výšky starobného dôchodku za určitých podmienok použije osobný mzdový bod použitý pri určení invalidného dôchodku, tento mzdový bod určovať nanovo. Taký postup je podľa názoru krajského súdu neprípustný a vylúčený.

10. Krajský súd skonštatoval, že žalovaný ako aj prvostupňový správny orgán zistili skutkový stav v rozsahu, ktorý im umožnil vo veci rozhodnúť, vec správne právne posúdili, a to aj s ohľadom na právne záväzný názor vyjadrený v tejto veci Najvyšším súdom Slovenskej republiky. Za tejto situácie považoval krajský súd rozhodnutie žalovaného za súladné so zákonom a správna žaloba nebola podaná dôvodne.

II.

Kasačná sťažnosť žalobcu

11. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť. V dôvodoch kasačnej sťažnosti namietal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p). Navrhoval, aby pôvodne najvyšší súd rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č. k. 14Sa/48/2019-58 zo dňa 25. januára 2021 zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného č. XXX XXX XXXX X zo dňa 11.10.2019 zruší, pričom súčasne zruší aj rozhodnutia nižšieho stupňa č. XXX XXX XXXX X zo dňa 29.5.2019, č. XXX XXX XXXX X zo dňa 4.6.2019, č. XXX XXX XXXX X zo dňa 4.6.2019, č. XXX XXX XXXX X zo dňa 4.6.2019 a zároveň vec vráti orgánu nižšieho stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

12. Žalobca namietal nesprávne právne posúdenie zo strany krajského súdu a zároveň jeho rozhodnutie považoval za arbitrárne, keď sa nijakým konkrétnym spôsobom nevysporiadal s právnou situáciou, ktorá bola ťažiskovou pre rozhodnutie vo veci a to správny výpočet osobného mzdového bodu pri určení invalidného dôchodku žalobcu v kontexte s výpočtom jeho starobného dôchodku s použitím správneho výpočtu osobného mzdového bodu invalidného dôchodku. Uviedol, že krajský súd sa síce zaoberal rôznymi teoretickými definíciami právoplatnosti rozhodnutia vydaného v správnom konaní, ktoré aplikoval na právoplatné rozhodnutie žalovaného zo dňa 22.03.1994 na priznanie invalidného dôchodku žalobcovi. Krajský súd však konštatoval nemennosť osobného mzdového bodu určeného pri výpočte žalobcovho invalidného dôchodku pri určovaní pri výpočte žalobcovho starobného dôchodku, avšak svoje konštatovanie neoprel o žiadne konkrétne ustanovenia zákona.

13. Žalobca uviedol, že z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu sa o právnom posúdení veci samej nedozvedel nič, najmä prečo konkrétne v tejto veci súd žalobu zamietol. Hoci sa súd nemusí vysporiadať a odpovedať na každú námietku tak v súhrne by jeho dôvody k výsledku mali dať odpovede na najpodstatnejšie otázky, z ktorých sa žalobca dozvie prečo neuspel.

14. Žalobca mal za to, že v tejto veci bol inštitút dôkaznej povinnosti na žalovaného utilitárne zneužitý a súd sa riadil výslovne len kontextom z vyjadrení žalovaného čo je zjavne nesprávne a nezákonné. Vyčítal krajskému súdu jeho nesprávne a povrchné hodnotenie dôkazov zo spisu žalovaného hodnotiac vykonané dôkazy celkom voluntaristicky. Nesúhlasil s tým ako krajský súd posudzuje nemennosť osobného mzdového bodu z prípadu, ak už bol použitý vo vydanom rozhodnutí a proti tomu rozhodnutiu nebolo dané odvolanie, čiže rozhodnutie sa stalo právoplatným. V tej súvislosti poukázal na eklatantný dôkaz schizofrénnosti Sociálnej poisťovne, keď Sociálna poisťovňa vydala dňa 12.03.2019 svoje rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X - I. V uvedenom rozhodnutí je uvedená hodnota priemerného osobného mzdového bodu 1,0378. V tomto kontexte poukázal žalobca na rozhodnutie žalovaného zo dňa 11.10.2019, ktoré bolo predmetom prieskumu. Z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že pre výpočet starobného dôchodku bol použitý výhodnejší priemerný osobný mzdový bod a to 1,6047. Čiže pokiaľ sa dal osobný mzdový bod použitý na výpočet starobného dôchodku z rozhodnutia žalovaného zo dňa 11.10.2019 navýšiť na veličinu 1,6047 oproti mzdovému bodu 1,0378 použitému v rozhodnutí žalovaného vydaného pred 7 - mesiacmi toho istého roku, tak odôvodnenie

súdu o nemennosti osobného mzdového bodu v napadnutom rozsudku považuje za absolútne nedôvodné a nepreskúmateľné, nepodložené žiadnym zákonným ustanovením.

15. Na základe uvedeného poukázal na to, že krajský súd tým, že prisvedčil správnosti napadnutým rozhodnutiam prispel k žalobcovej diskriminácii a uprel mu práva na rovnaké hmotné zabezpečenie v starobe, aké je poskytované iným zamestnancom, ktorí vykonávali prácu rovnako dlho a za rovnakých podmienok. Tak ako aj pri vydaní rozhodnutí správneho orgánu tak aj súdu pri ich preskúvaní a interpretácii zákonných ustanovení bol použitý prílišný formalistický postup, ktorý vedie k zjavnej nespravodlivosti. Taktiež nebol zo strany súdu, podľa názoru žalobcu, riadne zistený skutkový stav, keď v podstate vychádzal len z tvrdení žalovaného. Žalobca sa domnieva, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale môže a musí sa od neho odchyliť, pokiaľ to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z ústavnoprávnych princípov. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov teda nemožno opomíňať ich účel a zmysel, ktorý nie je vyjadrení len v slovách a vetách toho-ktorého zákonného predpisu, ale i v základných princípoch právneho štátu. V napadnutom rozsudku nebola vykonaná žiadna analýza dôkazov, ich hodnotenie každého zvlášť a vo vzájomnej súvislosti.

16. Napadnutý rozsudok nemožno podľa názoru žalobcu považovať za správny a zákonný, nakoľko postráca akékoľvek náležité zdôvodnenie v súlade s princípmi zákazu a svojvôle v rozhodovaní. Právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu. Na podporu poukázal na rozhodnutie ústavného súdu II. ÚS 383/06, I.ÚS 243/07, I. ÚS 154/05.

III.

Vyjadrenie žalovaného ku kasačnej sťažnosti žalobcu

17. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadril podaním z 08.03.2021. Mal za to, že krajský súd správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť a nesprávnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného. Dôvody, ktoré žalobca v kasačnej sťažnosti uvádza nepovažoval za opodstatnené. Pri posudzovaní nároku žalobcu na starobný dôchodok postupoval v súlade so zákonom, platnými právnymi predpismi o sociálnom poistení a právnym názorom najvyššieho súdu, na základe ktorých bolo rozhodnuté o žiadosti žalobcu o starobný dôchodok správne. Zotrval na vecnej správnosti žalobou napadnutého rozhodnutia a navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť podľa ust. § 461 S.s.p. ako nedôvodnú zamietol a nepriznal žalobcovi náhradu trov konania.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

18. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky bol formálne zriadený ústavným zákonom č. 422/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov dňa 1. januára 2021 a na základe zák. č. 423/2020 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s reformou súdnictva.

19. Podľa ust. § 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z., najvyšší správny súd začne činnosť 1. augusta 2021.

20. Podľa ust. § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z.z., o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 423/2020 Z.z., výkon súdnictva prechádza od 1. augusta 2021 z najvyššieho súdu na najvyšší správny súd vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc najvyššieho správneho súdu.

21. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ v spojení s § 438 ods. 2 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.), keď deň vyhlásenia

rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky www.nssud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s ust. § 137 ods. 4 S.s.p.) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu je nedôvodná.

22. Predmetom prieskumného konania na kasačnom súde bol rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, č. k. 14Sa/48/2019-58 zo dňa 25. januára 2021, ktorým krajský súd zamietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 11.10.2019.

23. V procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu kasačný súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisového materiálu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril dávkový spis žalovaného správneho orgánu.

24. Predmetom preskúmacieho súdneho konania v danej veci bolo rozhodnutie generálneho riaditeľa žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 11.10.2019, ktorým podľa § 218 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietol a potvrdil napadnuté rozhodnutia žalovanej, ústredie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 29. mája 2019, č. XXX XXX XXXX X - I. zo dňa 4. júna 2019, č. XXX XXX XXXX X - II. zo dňa 4. júna 2019, č. XXX XXX XXXX X - III. zo dňa 4. júna 2019, č. XXX XXX XXXX X - IV. zo dňa 4. júna 2019 vo veci zvýšenie starobného dôchodku.

25. Kasačný súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverené právomoci a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe, či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi. Správny súd v správnom súdnictve poskytuje ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom (§ 2 ods. 1 S.s.p.). Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania (§ 5 ods. 2 S.s.p.). Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 S.s.p.). Správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy (§ 177 ods. 1 S.s.p.).

26. Kasačný súd dáva tiež do pozornosti, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku (§§ 199 a nasl. S.s.p.) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. V súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v sociálnych veciach správny súd nie je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ak žalobca je fyzickou osobou, ktorou namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. Správny súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy

teda preskúmava, či orgán štátnej správy konal a rozhodol v súlade so zákonom, či v správnom konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, či sa vysporiadal s jeho námietkami a či na základe skutkových zistení a na základe logického a rozumného uváženia ustálil správne svoj právny záver.

27. Kasačný súd zistil, že krajský súd v danej veci v procese súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu náležite postupoval v súlade s procesnými pravidlami zákonodarcom nastolenými v prvej a tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku, keď súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, napadnutého žalobou, vykonal náležite v zmysle platnej právnej úpravy zákona č. 461/2003 Z. z., na základe ktorej ustálil svoj právny záver, ktorý aj náležite odôvodnil.

28. Kasačný súd po vykonaní súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej v spojení s prvostupňovými správными rozhodnutiami a konaní im predchádzajúcich pri aplikácii zákonnej úpravy uvedených právnych predpisov postupom podľa Správneho súdneho poriadku dospel k zhodnému záveru ako krajský súd. Kasačný súd vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti žalobcu vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu, s námietkami žalobcu uvedenými v kasačnej sťažnosti a s prihliadnutím na § 461 S.s.p. dospel k záveru, že v zásade nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnu citáciou dotknutej právnej normy obsiahnutej v dôvodoch napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvára dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku.

V.

Právne posúdenie kasačným súdom

29. Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

30. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

31. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

32. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 ústavy je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivec musí konať tak, ako určuje právny poriadok. Z citovanej právnej úpravy ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Mocenské orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

33. V danej súvislosti kasačný súd dáva tiež do pozornosti rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 341/07, v ktorom ústavný súd uvádza: „Ústavný súd SR už v rámci svojej rozhodovacej činnosti konštatoval, že nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahŕňajúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie

obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu. Pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne treba vychádzať najprv z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvoľe (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzií interpretácie) alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad e ratione legis pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona“.

34. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší správny súd v kasačnom konaní pri prieskume zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu zamerlal svoju pozornosť k námietke sťažovateľa - žalobcu, ktorými namietal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods. 1 písm. g/ S.s.p., pričom jeho rozhodnutie považoval za arbitrárne, keď sa nevysporiadal s právnou situáciou, ktorá bola ťažiskovou pre rozhodnutie a to správny výpočet osobného mzdového bodu pri určení invalidného dôchodku žalobcu v kontexte s výpočtom jeho starobného dôchodku s použitím správneho výpočtu osobného mzdového bodu invalidného dôchodku. Žalobca nesúhlasil s názorom krajského súdu o nemennosti osobného mzdového bodu určeného pri výpočte žalobcovho invalidného dôchodku pri určovaní pri výpočte žalobcovho starobného dôchodku.

35. Sporným i naďalej zostalo, či bol zo strany správnych orgánov pri rozhodovaní o starobnom dôchodku žalobcu použitý správne určený osobný mzdový bod.

36. Z obsahu administratívneho spisu je zrejmé, že žalobcovi bol rozhodnutím Sociálnej poisťovne ústredie č. XXX XXX XXXX X-I. zo dňa 12.03.2019 priznaný starobný dôchodok od 2. septembra 2012 podľa ust. § 65, § 274 a § 82 zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení dovŕšením 55 rokov veku. Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 29. mája 2019 bol účastníkovi konania zvýšený starobný dôchodok od 2. septembra 2012 na sumu 634,40 Eur mesačne po zhodnotení správnej výšky náhrady za stratu na zárobok po skončení pracovnej neschopnosti patriacej za pracovný úraz v období kalendárnych rokov 1993 až 1996, ktorú listom zo dňa 14.5.2019 oznámil zamestnávateľ Hornonitrianske bane Prievidza a.s., Prievidza a súčasne bol pre výpočet sumy starobného dôchodku použitý výhodnejší priemerný osobný mzdový bod (1,6047) podľa ust. § 79a zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zák. č. 555/2007 Z. z.

37. Krajský súd pri posúdení zisteného skutkového stavu vychádzal a aplikoval ust. § 79a zák. č. 461/2003 Z.z. v znení zák. č. 555/2007 Z.z., ktoré v odôvodnení svojho rozhodnutia aj citoval. Z uvedeného ustanovenia § 79a zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zák. č. 555/2007 Z. z. vyplýva, že suma starobného dôchodku a predčasného starobného dôchodku poistenca, ktorý poberá alebo poberal invalidný dôchodok, sa nesmie určiť z nižšieho priemerného osobného mzdového bodu, než z ktorého sa určila suma invalidného dôchodku.

38. Z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia vyplynulo, že hodnota priemerného osobného mzdového bodu je 1,0597. Na výpočet (starobného) dôchodku bol v súlade s ust. § 79a zák. č. 461/2003 Z. z. v znení zák. č. 555/2007 Z. z. použitý priemerný osobný mzdový bod 1,6047, z ktorého bol vypočítaný invalidný dôchodok účastníka konania, pretože tento bol vyšší ako ten, ktorý bol určený podielom úhrnu osobných mzdových bodov a rokov dôchodkového poistenia v rozhodujúcom

období v prípade starobného dôchodku. Žalobcovi bol dňom 24.08.1993 priznaný čiastočný invalidný dôchodok. Dňa 21.05.1998 podal žalobca žiadosť o čiastočný invalidný úrazový dôchodok. Sociálna poisťovňa rozhodla, že je žalobca naďalej čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 2 písm. b) zák. č. 100/1988 Zb., ale nie v súvislosti s úrazom. Dňa 02.08.2001 podal žalobca opätovne žiadosť o čiastočný invalidný úrazový dôchodok. Sociálna poisťovňa rozhodla, že je žalobca naďalej čiastočne invalidný podľa § 37 ods. 2 písm. b) zák. č. 100/1988 Zb., ale v súvislosti s pracovným úrazom zo dňa 19.02.1992. Pokiaľ sa teda žalobca v danom konaní domáhal prepočítania priemerného osobného mzdového bodu, z ktorého mu bol vypočítaný invalidný dôchodok postupoval krajský súd súladne so zákonom, keď konštatoval nemennosť tohto osobného mzdového bodu a to poukazom na znenie ust. § 79a zák. č. 461/2003 Z. z. v znení zák. č. 555/2007 Z. z. spolu s odôvodnením, že ak bol v právoplatne skončenom konaní určený a použitý osobný mzdový bod v určitej výške a iný predpis potom odkazuje na jeho použitie pri výpočte inej dôchodkovej dávky, tak nie je možné tento mzdový bod prepočítavať resp. nanovo určovať. Záver krajského súdu o zákonnosti žalobou napadnutých rozhodnutí považuje kasačný súd za správny.

39. Kasačný súd pre zdôraznenie správnosti uvedeného právneho názoru poukazuje na účel citovaného ustanovenia § 79a zák. č. 461/2003 Z. z. v znení zák. č. 555/2007 Z.z., ktorým bola ochrana poberateľa invalidného dôchodku, aby sa suma starobného dôchodku (resp. predčasného starobného dôchodku) nemohla určiť z nižšieho priemerného osobného mzdového bodu než, z ktorého sa určila suma už poberaného dôchodku (invalidného dôchodku). Vychádzajúc z uvedeného možno uzavrieť, že pokiaľ bola suma poberaného invalidného dôchodku vypočítaná na základe už stanoveného priemerného osobného mzdového bodu, na tento je potrebné pri určení sumy starobného dôchodku prihliadať, aby nebol nižší ako ten, na základe ktorého bola suma invalidného dôchodku určená právoplatným rozhodnutím.

40. Krajský súd vychádzal pri zisťovaní skutkového stavu, ktorý aj náležite zistil, z dávkového spisu žalovanej, ktorý je súčasťou súdneho spisu, preto nie je dôvodná námietka žalobcu, že krajský súd vychádzal len z vyjadrení žalovanej v konaní. Taktiež možno rozhodnutie krajského súdu považovať za dostatočné, dávajúce odpoveď na zásadné otázky v konaní nastolené.

41. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti kasačný súd námietky sťažovateľa proti rozsudku správneho súdu považoval za nedôvodné a nespôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia. Z uvedeného dôvodu kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

42. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd tak, že žalobcovi (sťažovateľovi), ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S.s.p. v spojení s § 167 ods. 1 S.s.p.) a žalovanej ich nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 S.s.p. v spojení s § 168 S.s.p.).

43. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01. mája 2011).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

